

L'ORGANITZACIÓ ADMINISTRATIVA D'UNA CONFRARIA PROFESSIONAL. L'EXEMPLE DELS TERRISSERS DE BARCELONA (1402-1531)

Josep M. Vila i Carabasa

Les confraries són associacions amb finalitats espirituals i assistencials constituïdes sota un patronatge religiós. Existeixen diverses classes d'aquestes associacions, fonamentalment en virtut del tipus de lligam existent entre els seus membres (pertinença a un mateix grup social, devocional o professional). El nostre interès se centra en aquest darrer grup, que és molt característic de la societat barcelonina de la baixa Edat Mitjana¹.

Tot i l'existència de precedents remots, concretats en la documentació d'algunes fraternitats o caritats² durant l'alta Edat Mitjana, el primer pas legislatiu important per a la potenciació del treball artesà en el marc urbà va ser el decret de Pau i Treva concedit el 1200 pel rei Pere "el Catòlic" i que posa sota la salvaguarda reial els artesans de les viles i ciutats catalanes. A partir d'aquest moment, comencen a ser documentades les primeres confraries d'oficis: Sant Marc dels sabaters (1203), mestres de cases (1211)³...

La definitiva consagració dels artesans com a estament ciutadà, pel que fa a Barcelona, la realitza el rei Jaume I, el 1257, amb la fundació del Gran Consell municipal de 200 membres, 85 dels quals hauran de ser menestrals. Des d'ara, i especialment durant els segles XIV i XV, es produirà el desenvolupament de les organitzacions d'artesans que generalment prenen la forma de confraries⁴.

Segons Antoni de Capmany, en aquest mateix privilegi de 1257 es determina la presència de dos ollers entre els jurats de l'estament menestral⁵. No coneixem, de moment, altres notícies sobre terrissers a Barcelona durant el segle XIII, per raó fonamentalment de l'escassetat de les fonts municipals referides a aquest període. En tot cas, ens trobem davant d'un moment especialment important pel que fa a la transformació del sector terrisser. Així, en aquest temps hom comença a produir en l'àmbit urbà ceràmiques de cuïta oxidant i introdueix la impermeabilització dels recipients amb vernissos de diversos colors. Aquestes noves produccions, millors tècnicament i molt més riques tant pel que fa a la diversificació

1. ABREVIATURES UTILITZADES:

AHCB.: *Arxiu Històric Ciutat de Barcelona*

BMCB.: *Biblioteca del Museu de Ceràmica de Barcelona*

2. Vegeu: BONNASSIE, P.: *La organización del trabajo en Barcelona a fines del siglo XV*. Barcelona, CSIC, 1975. (Anuario de Estudios Medievales, Anejo 8), p. 12, nota 1 bis.

3. BONNASSIE, P.: *op. cit.* p. 13

4. BONNASSIE, P.: *op. cit.* p. 13.

5. CAPMANY Y DE MONPALAU, A.: *Memorias históricas sobre la marina, el comercio y las artes de la antigua ciudad de Barcelona*. Barcelona, 1961-63 (reed.), vol I, pp. 451-452.

de formes com als colors, van anar invadint el mercat, provocant molt probablement la decadència i la progressiva desaparició dels centres productors rurals de ceràmica grisa, característics del període anterior (és el cas dels dos grans centres coneguts a Catalunya: Casampons⁶ i Cabrera d'Anoia⁷).

Les notícies sobre l'activitat terrissera a Barcelona al llarg del segle XIV són ja força més nombroses, fonamentalment a causa de l'existència de documentació municipal seriada que afecta el món artesanal. Ja el desenvolupament econòmic de la ciutat es troba en un bon moment i les preocupacions municipals respecte a la terrissa produïda a la ciutat se centren en aspectes com la qualitat dels productes o l'estandarització de la producció, especialment pel que fa a la capacitat i pes de les gerres utilitzades per al transport de productes diversos⁸.

Durant aquest període té efecte el definitiu assentament d'aquest artesanat a la ciutat. Així, es consolida la instal·lació dels terrissers barcelonins en dos barris. Per una banda, la major part dels ollers i tots els rajolers –que eren els oficis més contaminants i que requerien d'un major espai–, es van anar assentant a la zona del Raval, fonamentalment al voltant del carrer Tallers, constituint l'anomenat *quarter d'amunt*, mentre que la resta va romandre al nucli antic de la ciutat en la zona dels carrers d'Ollers i d'Ollers Blancs, conformant el que s'anomenà *quarter d'avall*.

També apareixen ja clarament diferenciats els oficis que constitueixen el sector de la terrissa a Barcelona: els *gerrers*, que produeixen fonamentalment recipients per al transport i emmagatzemament de productes agrícoles (oli, mel, gra, vi...); els *rajolers*, relacionats amb el sector de la construcció i que produeixen teules, rajoles (tant de paret com de paviment) i calç; finalment, els *ollers*, que fan ceràmica de cuina. Aquests tres oficis s'aniran desenvolupant al llarg del segle XIV i, finalment, a començaments del segle XV, s'uniran per fundar la confraria de Sant Hipòlit.

La confraria de Sant Hipòlit dels ollers, gerrers i rajolers de Barcelona

L'acte legal de constitució de la confraria fou realitzat el dia 1 de desembre de 1402, quan el rei Martí va promulgar, a València, les ordinacions fundacionals que li van ser presentades per l'abat de Poblet a proposta dels prohoms dels oficis integrants de la nova confraria⁹. Així, la confraria dels ollers, gerrers i rajolers de Barcelona es constitueix sota l'advocació de Sant Hipòlit, en una capella –dedicada a aquest màrtir– que els esmentats oficis havien construït en l'església de Nostra Senyora de Natzaret, de Barcelona.

Es fa necessari aclarir que les dates aportades per Antoni de Capmany en el capítol dedicat als terrissers, en les seves *Memorias Históricas*¹⁰, i que remunten la fundació de la confraria al 1304, són errònies, probablement explicables per una mala lectura de la docu-

6. PADILLA, J. I.: Contribución al estudio de las cerámicas grises catalanas en época medieval: El taller, los hornos y la producción de Casampons. Barcelona, *Acta/Medievalia, annex 2*, 1984, pp.99-143.

7. LEENHARD, M.- PADILLA, J. I.- THRIOT, J.- VILA, J. M.: Primers resultats dels treballs al taller medieval de ceràmica grisa de Cabrera d'Anoia. Iguaiada, *Estrat*, 6 (1993). En premsa.

8. Un breu repàs de les principals disposicions municipals sobre els terrissers, el podeu trobar a: PADILLA, J. I. - VILA, J. M.: El artesanado medieval de la cerámica en el nordeste peninsular: una aproximación a las fuentes escritas. A: I Jornadas de Cerámica Medieval e Pós-Medieval. Métodos e resultados para o seu estudo. Tondela (Portugal), 28-31 d'octubre de 1992. En premsa. També a PADILLA, J. I. - VILA, J. M.: El artesanado de la cerámica a través de las fuentes municipales. A: IV Simposio Internacional de Investigación Cerámica y Alfarera. Agost (Alacant), 27 de setembre - 2 d'octubre de 1993. En premsa.

9. El text del privilegi ha estat publicat per BOFARULLI: SANS, F.: *Gremios y Cofradías de la antigua Corona de Aragón*. Vol II, Barcelona, 1910. pp. 214-224. (Colección de Documentos Inéditos del Archivo General de la Corona de Aragón, XI.1).

10. CAPMANY, A.: *op. cit.* pp. 496-499.

mentació¹¹. Així, totes les cites documentals atribuïdes per Capmany als segles XIV i XV corresponen, respectivament, als segles XV i XVI, evidenciant-se un error de cent anys exactes en totes elles, exceptuant la que atribueix la implantació del dret d'examen per als terrissers al 1389 i que correspon a una ordinació municipal de 1459¹². La correcció d'aquesta darrera datació és especialment important, puix que permet retardar fins a mitjan segle XV la implantació del dret d'examen a les confraries barcelonines.

A partir del moment de la fundació de la confraria, tenim documentades una sèrie d'ordinacions, d'orígens diversos¹³, que tracten sobre aspectes del seu funcionament; en estudiar-les, hem pogut esbossar alguns dels elements generals de l'organització d'aquesta associació.

Si observem amb detall el contingut d'aquestes ordinacions, ens adonem que una part important de la reglamentació concerneix a aspectes organitzatius (establiment del sistema d'elecció dels administradors, dels oficials, la implantació de les quotes, etc.), és a dir, el que alguns autors han denominat la vida "política" de l'associació¹⁴.

A través d'aquestes prescripcions administratives, la confraria apareix menys com un grup amb vocació espiritual que com una organització molt estructurada i jerarquitzada amb unes finalitats concretes, que, en aquest cas, són religioses, però que poden ser transformades sense que l'estructura de l'associació hagi de variar substancialment.

Analitzarem, a continuació, els elements fonamentals d'aquesta superestructura organitzativa, essencial per al funcionament de la confraria.

1. L'accés a la confraria

Les confraries d'ofici són organitzacions que, per definició, agrupen fonamentalment persones pertanyents a una determinada professió o sector artesanal. Per això, la condició bàsica per a pertànyer-hi és exercir una activitat menestral concreta. Així, el privilegi fundacional de la confraria de Sant Hipòlit només parla del *maestre en los dits officis e altra qualsevulla persona dels dits officis* quan determina les quantitats a pagar en el moment de l'entrada a la confraria¹⁵. Aquest fet no pressuposa tampoc, de cap manera, l'obligació de l'ingrés a la confraria de tots els membres dels oficis que la integren. I a pertinença a aquest tipus d'associacions va ser sempre voluntària i, especialment en els primers temps, molts membres de l'ofici no hi devien tenir cap mena de relació.

Tanmateix, l'adscripció professional a les confraries no era tan rígida com el privilegi ens pugui fer pensar. Així, està força estesa l'admissió dels anomenats *confreres de devoció*, que són persones d'altres oficis integrades en una confraria. En el cas dels terrissers, sembla que les dificultats per consolidar la confraria dins el seu sector professional van obligar, el 1409, a reformar el privilegi, a fi de poder admetre com a confreres fins a 100 persones pertanyents a altres oficis. La importància d'aquests confreres de devoció va ser gran en aquests primers anys, fins al punt de tenir-los documentats a bastament exercint d'administradors de la confraria, motiu poc habitual en aquest tipus d'institucions. De tota ma-

11. Aquests errors ja van ser posats de manifest, l'any 1988, per Santiago Albertí, qui va ser el primer en comparar amb els documents originals les dades aportades per Antoni de Capmany (ALBERTÍ, S.: El Llibre d'ordinacions gremials dels ollers, gerrers i rajolers de Barcelona. *Butlletí Informatiu de Ceràmica*, 36 (gener-març 1988). p. 22-26.

12. AHCB. Consell de Cent, Ordinacions, IV-8, folis 97r-98r.

13. Així, disposem de *privilegis reials*, que estableixen el marc general d'organització de la confraria i que només poden ser modificats per la pròpia autoritat reial; d'*ordinacions municipals*, que regulen determinats aspectes del funcionament de la confraria i, finalment, d'*ordinacions internes* atorgades pels propis confreres, les quals afecten fonamentalment l'organització del sistema assistencial.

14. CHIFFOLEAU, J.: "Les confréries, la mort et la religion en Comtat venaissin à la fin du Moyen Age". *Mélanges de l'École Française de Rome*, 91 (1979), p. 812.

15. BOFARULL, F.: *op. cit.* p. 216.

nera, a partir de mitjan segle XV i amb el progressiu afiançament de l'associació, les notícies sobre confreres no terrissers desapareixen progressivament de la documentació estudiada.

2. L'Assemblea General

El Consell General era l'òrgan bàsic sobre el qual s'assentava l'organització de la confraria. Les seves decisions són el punt de partida de la major part dels reglaments, no solament els d'ordre intern, sinó també els que haurien de ser ratificats, posteriorment, per l'autoritat corresponent (rei o municipi). Estava constituït pels mestres dels oficis i es reunia periòdicament en la casa del capítol de l'església de Natzaret, que era on la confraria tenia la capella.

Les seves funcions principals eren l'elecció dels càrrecs de la confraria i l'aprovació de la reglamentació interna que, normalment, li era presentada a tal fi pels administradors. No sembla que sigui necessària, almenys en el cas dels terrissers, una autorització prèvia per part de l'autoritat pública (local o reial) per a la convocatòria del consell, el qual pot regular lliurement aquells aspectes de l'activitat de la confraria que no entrin en conflicte amb les competències de les autoritats superiors¹⁶.

En general, l'assemblea era convocada, de manera ordinària, com a mínim un cop a l'any, el dia de la festa de Sant Hipòlit; aleshores hom procedia a l'elecció dels administradors de la confraria. De tota manera, els cònsols tenien la facultat de reunir el Consell quan els semblava convenient, a fi de tractar sobre temes relacionats amb la confraria o bé aprovar algun tipus de reglamentació. Aquestes reunions extraordinàries, de les quals els confreres eren avisats pels andadors de la confraria, sempre eren realitzades en diumenge, probablement per evitar l'absentisme que provocaria la convocatòria en dies de feina.

3. Els càrrecs administratius

Les confraries disposaven d'una sèrie de càrrecs de responsabilitat que concernien diversos aspectes de l'administració de la confraria i que tenien un paper rellevant, en molts casos decisiu, en el seu regim.

3.1. Els Prohomes

També anomenats, de vegades, administradors. Representen la jerarquia més alta dins la confraria. En el cas dels terrissers, són elegides quatre persones -dues per a cadascun dels quarts-¹⁷, entre les quals normalment hi ha almenys un membre de cada ofici.

L'elecció dels prohomes, la fan el conjunt dels mestres reunits en Consell, el dia de Sant Hipòlit, i la seva administració dura un any. Aquest sistema electiu no va arribar a ser mai plenament satisfactori, car l'elecció en l'assemblea era sovint una font de desordres en-

16. En aquest cas, la confraria feia una proposta d'ordinacions que era elevada als consellers de la ciutat per tal que en tramitessin l'aprovació en el Consell. Generalment, aquest aprova sense gaires modificacions les reglamentacions proposades per la confraria. És el cas, per exemple, de les ordinacions de 1459, la proposta de les quals va ser llegida davant del Trentenari el dia 30 de maig i promulgades l'endemà mateix, probablement sense cap modificació. (AHCB. Consell de Cent, Registre de Deliberacions, II-12, f. 127v i AHCB. Consell de Cent, Ordinacions, IV-8, folis 97r-98r).

En altres casos, les propostes d'ordinacions són rebutjades o modificades per l'autoritat municipal; és el cas, per exemple, de les ordinacions presentades cap a l'any 1500 pels terrissers barcelonins que, en un primer moment, van ser rebutjades pel Consell [A.H.C.B. Consell de Cent, Registre de Deliberacions, II-36, folis 8r i 19v], essent finalment promulgades l'any 1502, amb algunes modificacions en les seves clàusules.

17. Aquesta pràctica d'elegir els prohoms de la confraria en representació de les diferents agrupacions territorials de l'ofici té paral·lels en la mateixa ciutat de Barcelona. És el cas, per exemple, dels serrallers, que estaven dividits en tres quarts, cadascun dels quals escollia dos prohoms per al regim de la confraria (TINTÓ, M.: *La història del gremi de serrallers i ferrers de Barcelona. Any 1380*. Barcelona, 1980. p. 58).

tre els seus membres¹⁸. Per solucionar aquesta problemàtica hom tendí, durant la segona meitat del segle XV, a canviar els sistemes electius antics (cooptació i elecció directa), per altres en els quals el sorteig dels càrrecs tenia un pes cada vegada major. La culminació d'aquest procés va tenir lloc el 1498, quan el rei Ferran "el Catòlic", en el seu privilegi sobre el regiment de la ciutat de Barcelona, va estendre el sistema d'insaculació al conjunt de l'administració municipal (Vicens, 1937: Apèndix, pp. 341-354). Posteriorment, en un privilegi complementari va establir aquest sistema per a l'elecció dels prohoms de totes les confraries de la ciutat, a fi d'evitar les discòrdies que es produïen entre els seus membres.

Així, a partir de 1502 hi ha constància documental de l'elecció dels prohoms de la confraria de Sant Hipòlit pel sistema d'insaculació¹⁹. En aquest cas, eren els consellers de la ciutat els que procedien a treure de la bossa dels oficis els noms dels prohoms de cada any, sempre, però, respectant la separació per quaters.

Un cop acabat el mandat, els prohoms sortints havien de passar comptes de la seva administració als qui els havien substituït. Una ordinació municipal del 1502²⁰ regula aquest traspass de poders, fonamentalment des del punt de vista econòmic. Així, es determina que si, en produir-se el canvi en l'administració, els prohoms sortints encara no han acabat de recaptar tot el que hom els deu, tindran temps fins a Sant Miquel (29 de setembre) per aconseguir fer efectius els pagaments. A partir d'aquest moment hauran de liquidar els deutes amb diners pròpis. La mateixa ordinació prohibeix als prohoms en exercici perdonar els deutes dels seus predecessors.

Funcions

Com a caps jeràrquics de la confraria, els prohoms estan revestits de tots els seus poders i controlen totes les àrees d'actuació.

Així, en l'àmbit econòmic, han d'administrar els béns de la confraria, recaptar els ingressos ordinaris i l'import de les multes, fer el seguiment dels morosos i denunciar-los públicament davant la resta de confreres, etc. Estan capacitats per rebre llegats testamentaris i donacions de tot tipus en nom de la confraria, així com per actuar com apoderats de l'entitat en qualsevol tipus d'actuació econòmica, tot i que en determinats casos necessiten la conformitat dels antics prohoms. D'aquesta gestió, n'han de donar compte cada any als prohomes que els succeïran.

Des del punt de vista administratiu, també han de supervisar i controlar l'actuació dels altres oficials inferiors, amb els quals hauran de passar comptes de manera periòdica. D'altra banda, amb la institucionalització de l'examen d'accés al mestratge, els prohoms intervenen en el procés, bé directament com a examinadors, bé en l'elecció dels tribunals²¹.

En l'àmbit jurisdiccional, disposen d'un amplíssim marge d'actuació en tots els camps. Així, a part de convocar i presidir les reunions del Consell de la confraria, els prohoms tenen el dret d'iniciativa dins l'associació, ja que són ells els que presenten les propostes al Consell General, el qual s'ha de limitar a aprovar-les o denegar-les. També són els administradors els que tenen la representació màxima de la confraria davant l'autoritat pública (tant municipal com reial). En aquest sentit, són sempre els prohoms els que presenten les ordinations al Rei o als consellers de Barcelona, per a la seva aprovació, o els que porten el pes de les protestes de la confraria davant l'autoritat. Tenen dret a imposar multes o sancions als confreres que incorrin en alguna de les faltes previstes en les ordinations, així com a exigir als oficials inferiors de la confraria la liquidació de la seva admi-

18. BONNASSIE, P.: *op. cit.* p. 45.

19. B.M.C.B. Llibre de la Confraria, foli 68r.

20. A.H.C.B. Consell de Cent. Ordinations IV-12, folis 81r-82v.

21. A.H.C.B. Consell de Cent. Ordinations IV-8, folis 97r-98r.

nistració. Són membres nats de les comissions creades per la confraria a fi de tractar aspectes concrets del seu funcionament (interpretació dels articles dubtosos dels reglaments...). Finalment, qualsevol nou confrare ha de sotmetre la seva candidatura a l'aprovació dels quatre administradors²².

Una altra àrea d'actuació reconeguda als prohoms, ja des del privilegi fundacional, és llur autoritat en l'arbitratge dels conflictes que sorgeixin entre els membres de la confraria²³.

Finalment, correspon també als administradors la coordinació i l'organització dels serveis de la confraria. Així, hauran de fer avisar (a través d'uns oficials específics, que són els andadors) els confreres, en esdevenir-se la mort d'algun company; designar les persones vetlladores dels malalts de la confraria; gestionar l'assistència econòmica als confreres necessitats; organitzar els actes religiosos i festius a realitzar el dia de la festa de Sant Hipòlit; etc.

Una característica especial dels administradors dels terrissers barcelonins és que no se'ls reconeix, almenys en les ordinations conegudes, cap tipus de jurisdicció ni de control sobre aspectes tècnics de l'ofici. Per contra, la major part de les confraries d'oficis, no tan sols les de Barcelona sinó en molts altres llocs, atorgaven als seus administradors poders per lluitar contra el frau en l'exercici de l'activitat artesana, promovent en molts casos la creació d'una figura especial, el veedor, encarregat exclusivament d'aquest control tècnic. Aquest poder es concretava, per exemple, en la possibilitat d'entrar en qualsevol casa o taller dels artesans relacionats amb l'ofici, per tal de comprovar que no hi era comès cap frau. Caldrà estudiar més endavant les implicacions d'aquest fet, ja que, si no radicava en els quadres administratius de la confraria el control sobre l'activitat artesanal, caldrà trobar el marc o el nivell associatiu detentor d'aquesta jurisdicció.

3.2. *L'Andador-Clavari*

En el cas de la confraria dels terrissers, semblen fusionar-se en un sol càrrec les atribucions que en la major part de les associacions corresponen a dos oficials diferents: l'andador i el clavari.

De manera general, podem dir que el clavari és el tresorer de la confraria, encarregat del cobrament dels ingressos i de portar els comptes. Era elegit anualment pel Consell de la Confraria i estava absolutament sotmès a l'autoritat dels administradors pertocant les despeses.

En canvi, l'andador és l'ofici menys considerat dins l'entitat, puix que les seves funcions principals són servir d'enllaç entre els administradors i els confreres. Així, una de les activitats típiques de l'andador és avisar els seus companys de la mort d'algun membre; unes altres consisteixen a convocar-los a Assamblea o avisar les persones designades per assistir a algun malalt; etc... Bonnassie indica que es tractava d'un ofici retribuït, contràriament a la resta, que exercien el càrrec a títol purament honorífic²⁴.

En el cas de la confraria dels terrissers, les figures del clavari i de l'andador semblen confondre's en un sol càrrec amb unes atribucions difícils de definir i al que es denomina d'una manera o altra segons les ocasions. La identificació dels dos càrrecs es manifesta de manera explícita a partir del segle XVI, moment en què es conserven algunes de les actes de l'elecció dels *andadors o clavaris* de la confraria. En tot cas, sembla tractar-se d'una figura que va definint les seves característiques al llarg del període, al mateix temps que probablement va prenent protagonisme en determinats aspectes (especialment, des del punt de

22. BMCB. Llibre de la Confraria, folis 8v-9r.

23. BOFARULL, *op. cit.* pp. 221-222.

24. BONNASSIE, P: *op. cit.*, p.43.

vista de l'administració econòmica de l'associació) als mateixos administradors de la confraria que al començament exercien directament moltes de les funcions atribuïdes al clavari en altres confraries, ja que el privilegi fundacional deixa aparentment en mans dels administradors la gestió econòmica de l'associació²⁵.

No serà fins més endavant, en unes ordinacions del 1432, que apareix una figura nova, ja amb unes clares atribucions econòmiques: el *clavari de la luminaria*²⁶. En aquest cas, s'estableix l'obligació de retre comptes de la seva administració als prohoms el dia abans de Sant Hipòlit. S'estableix la possibilitat d'acabar de recaptar els deutes durant els dies de la festa del patró, aprofitant la presència de la totalitat dels confreres en la capella per a la celebració, *e après retut lo compte, haien a siure en la taula aquell iorn* [la vigília de la festa patronal] *e lo iorn de mossenyer Sanct Ypòlit açò per tant que demanen alguna resta si hi serà*. L'endemà de la festa, els clavaris estaven obligats a fer la liquidació definitiva amb els prohoms, fent quadrar els comptes, si calia, amb els propis diners.

Una ordinació del 1448 reprèn el tema d'aquests oficials de la confraria, als quals torna a denominar andadors²⁷. En aquest cas, s'especifica que n'hi ha dos, un per cada quarter. Aquests personatges hauran de passar comptes de la seva gestió amb els administradors de la confraria (o com a mínim amb dos d'ells, sempre que n'hi hagi un de cada quarter) cada tres mesos. D'altra banda, també s'obliga els andadors a fer públics els noms dels confreres morosos, bé setmanalment (aprofitant la reunió de bona part dels membres per a la missa dominical a la capella), bé trimestralment, quan passen comptes amb els administradors.

3.3. *Oficials no permanents*

Podem incloure en aquest grup aquelles persones que exerceixen funcions puntuals dins la confraria i no són elements integrants de l'estructura administrativa de la mateixa. El cas més característic és el dels examinadors.

La mateixa ordinació municipal que el 1459 establia l'obligatorietat de la realització de l'examen per tal de poder obrir obrador a Barcelona²⁸, preveia l'elecció, per part dels administradors, d'un nombre no especificat d'examinadors²⁹.

Altres personatges que treballaven per la confraria, encara que de manera transitòria i normalment a sou, eren els procuradors i el notari. Els primers s'encarregaven de les gestions de la confraria davant la justícia i determinades autoritats, mentre que el segon s'encarregava de redactar els documents expedits per la confraria.

Consell d'antics prohomes

Apareix en la major part de les confraries barcelonines; es tracta d'un consell restringit, format per antics prohoms o mestres de reconegut prestigi entre els col·legues. Té funcions d'assessorament i vigilància de l'actuació dels administradors, havent de donar la seva aprovació a determinades decisions dels prohomes.

En el cas dels terrissers, ja el privilegi fundacional preveu la seva existència. Estaria format per entre quatre i sis antics administradors, als quals s'afegien els prohoms en exer-

25. BOFARULL, *op. cit.* p. 216.

26. BMCB. Llibre de la Confraria, folis 4v-5r.

27. BMCB. Llibre de la Confraria, foli 6r.

28. AHCB. Consell de Cent. Ordinacions IV-8, foli 97r.

29. Bonnassie indica que existeixen diverses possibilitats pel que fa a la composició del tribunal examinador. Així, tant pot estar compost només pels administradors de la confraria, com per aquests i els clavaris, o per uns funcionaris especials (els examinadors), o, finalment, per un grup d'artesans escollits per la seva habilitat en l'exercici de l'ofici. (BONNASSIE, *P. op. cit.* p. 69).

cici. Es tracta, d'un òrgan consultiu ampli que actua especialment quan els administradors han de prendre decisions de caràcter excepcional, més enllà de la dinàmica habitual de la confraria.

A manera de conclusió, podem indicar que l'organització administrativa de la confraria dels terrissers barcelonins apareix ja perfectament establerta en el propi privilegi fundacional, pel qual hom crea una superestructura institucional que és l'encarregada de gestionar la totalitat dels serveis que ofereix l'associació, a la vegada que ostenta la representativitat del conjunt de l'entitat davant l'autoritat. Així, la confraria és l'única organització artesanal amb entitat jurídica pròpia³⁰ reconeguda per les institucions públiques. D'aquesta manera, tot i que en el cas dels terrissers sembla que la constitució de la confraria no va suposar la desaparició dels oficis com a nuclis associatius autònoms, és a través d'aquella que cal vehicular les propostes d'ordinacions, la proposició de candidats per a ocupar els seients dels terrissers al Consell de Cent, la participació dels artesans en la defensa de la ciutat, etc.

Cal tenir molt present, d'altra banda, que el control de l'actuació d'aquesta administració correspon als mestres dels oficis terrissers que són els que componen l'Assemblea de la Confraria, dins la qual són elegits els prohoms de l'associació. La confraria, per tant, permet, a part de gestionar una sèrie de serveis assistencials per als seus membres, vehicular institucionalment la influència política de la confraria en favor dels interessos dels membres de la cúpula professional.

30. BONNASSIE, P. *op. cit.* p. 33.